

Oldernieuws

Nieuwsbrief Den Hâneker

Maart 2013

Van de voorzitter:

Herfst

Herfst is het seizoen om de balans op te maken. Dit doen wij eigenlijk met het jaarverslag. Maar het is ook het seizoen van de "Indian Summer". Niet iets wat we hier in deze omgeving vaak tegen elkaar zeggen als zomer en winter elkaar raken. Toch vind ik onze vereniging wel iets weg hebben van zo'n Indian Summer. Al dient er aan twee voorwaarden te worden voldaan: zon en verschillende bomen. Als je dit vertaalt naar onze vereniging, dan zie je dat de vereniging, de mensen en werkgroepen eigenlijk samen voor dit mooie plaatje kunnen zorgen. Nee, het is geen herfst maar ik weet zeker dat, als u dit jaarverslag leest, u in staat bent om tussen de regels door af en toe een glimp op te vangen van een alblasserwaardse en vijfherenlandse "Indian Summer"

Cees de Jong, voorzitter

Den Hâneker jaarverslag 2012

Bestuur:

Per 31 dec. 2012 bestond het bestuur uit de volgende personen:

Voorzitter	Cees de Jong	2011
2 ^{de} voorzitter	Coert van Ee	2012
Secretaris	Jan van Oostrum	2010
Penningmeester	André van der Ham	2010
Lid	Ria van Wijngaarden	2009
Alg. bestuurslid en voorzitter van de ontwikkelgroep:	Evert Gerards	2011

Het bestuur heeft in 2012 10 keer vergaderd. Belangrijkste onderwerpen:

- Communicatie: website, nieuwsbrief, folder-materiaal.
- Innovatie: agrarisch natuurbeheer, energie
- Samenwerken en verbinden: Streekcentrum,
- St. Groene Hart, gemeenten, gebiedsplatform, St. Blauwzaam.
- Projecten: Even Opladen, MDJD, Ruimte voor de Lek., Alblasserpoort.
- Activiteiten voor de leden.

Van de penningmeester

De financiële stukken zullen 4 maart op de website worden geplaatst. Deze geven een goed inzicht in de financiële positie van de vereniging. André van der Ham

Leden: ledenaantal per 1 januari 2013: 778

Personeel:

Medewerkster Den Hâneker: Margriet de Jong. Zij heeft per 1 januari een vaste aanstelling ontvangen. Vrijwilligers Streekkantoor: Peet Tuijtel en Jan Docters van Leeuwen.

Ontwikkelgroep

Wat doet de ontwikkelgroep ook alweer? Het belangrijkste doel is dat de werkgroepen en Het Streekcentrum van elkaar kunnen leren,

kijken wat zij voor elkaar kunnen betekenen en elkaar op de hoogte houden van hun eigen activiteiten. Zo kunnen we overlap tegen gaan en is het niet nodig dat we steeds het wiel uitvinden. Ook vormt zij een klankbord voor het bestuur. Wat leeft er binnen de werkgroepen en het streekcentrum, waar moet door het bestuur prioriteit aan gegeven worden zijn vragen die hier gesteld worden.

De ontwikkelgroep is dit jaar drie maal bij elkaar geweest. Op 25 januari, 23 mei en 27 september. Op een uitzondering na waren bij deze bijeenkomsten alle werkgroepen en Het Streekcentrum breed vertegenwoordigd. Tijdens deze bijeenkomsten geven de aanwezigen aan waar ze op dat moment mee bezig zijn en tegen welke problemen zij oplopen, maar ook wat goed gaat.

Naast het uitwisselen van elkaars activiteiten staat elke vergadering ook een belangrijk (beleids)item van onze vereniging centraal. Het bestuur hoort graag de mening van de ontwikkelgroep over deze onderwerpen. Tijdens de vergadering van 25 januari was het thema: *Waar staat den Hâneker voor*. In de eerstkomende jaren gaat er in de streek het nodige veranderen. Het bestuur moet hier op inspelen en duidelijk aangeven wat de visie van Den Hâneker is: "Het is een vereniging voor natuur- en landschapsbeheer van boeren en burgers die zich inzet om de Alblasserwaard/Vijfheerenlanden zodanig te beheren en te ontwikkelen dat het zijn aantrekkelijkheid behoudt, nu en in de toekomst". De aanwezigen zijn het er over eens dat het beleven van de streek en het behoud van de vitaliteit van de streek de belangrijkste aandachtspunten voor de vereniging moeten zijn.

In de vergadering van 23 mei stond het *ledenbeleid* centraal. De ledenbetrokkenheid moet vergroot worden. Er komen een aantal voorstellen ter tafel, zoals:

Voor de rest van het jaarverslag 2012 verwijzen wij u graag naar onze website: www.denhaneker.nl

Van de redactie:

De eerste nieuwsbrief van 2013 !! Een deel van het jaarverslag is toegevoegd. Alle gegevens voor de jaarvergadering zijn ook op de website te vinden vanaf 4 maart. De volgende nieuwsbrief zal in mei verschijnen.

Kopij graag voor 1 mei: info@denhanecker.nl ! Heeft u een bijzondere activiteit, ervaring, plannen, een verbouwing, uitbreiding, of iets anders, dat u met de leden wilt delen: laat het weten. Kopy graag aanleveren in WORD en eventuele plaatjes, of foto's aanleveren als apart bestand.

Uitnodiging jaarvergadering 2013

Deze zal worden gehouden op dinsdag 12 maart. Veldstudiecentrum, Hei-en Boeicopseweg 143 te Hei- en Boeicop. Aanvang 20.00 uur.

Werkgroep Plattelandstoerisme

Hierbij weer een overzicht van de projecten en onderwerpen waar de Werkgroep Plattelandstoerisme zich mee bezig houdt:

Plannen in samenwerking met Het Groene Hart Kloppend Hart:

- Waterkaart: de provincie Utrecht wil een kaart maken met alle aanlegsteigers en B&B's in de regio.
- Poel van gidsen: men zoekt naar gidsen in de regio die mensen kunnen rond-leiden.
- Groene Hart marktswagen: dit loopt heel goed, maar het is eigenlijk te veel werk voor degenen die de marktswagen beheren.

Plannen in samenwerking met Gemeentes en met o.a. sponsoring van de RABO bank zijn:

- De routeboekjes van het "Even Opladen" project waren een groot succes; er worden nog 5000 nieuwe boekjes geprint en eveneens 25.000 ansichtkaarten. Deze worden gratis uitgedeeld aan alle deelnemers en verspreid naar de folderkasten en VVV's.
- Het maken van een opvouwbare regiokaart (gevouwen tot A6 formaat); dit wordt een mooie kaart van de regio. De kosten worden betaald door de ondernemers die hier aan mee doen.

- Hotel Meerkerk heeft ruimte beschikbaar gesteld voor het plaatsen van folders van alle deelnemers aan het plattelandstoerisme in de regio; dit kan eventueel uitgebreid worden met hotels in Gorinchem, Vianen en Papendrecht.
- Ontwikkeling regio organisatie toerisme Alblasserwaard / Vijfheerenlanden. Deze organisatie wordt ondersteund door alle gemeentes; zij willen met Den Hâneker samenwerken.

Verder is de website inmiddels gevuld met alle deelnemers aan het plattelandstoerisme, inlognaam/gebruikersnaam, wachtwoord + handleiding zijn inmiddels verstuurd, zodat iedereen zijn eigen pagina verder kan aanvullen, c.q. wijzigen. Leuke extra optie is het kunnen plaatsen van youtube filmpjes. Op dinsdag 26 maart wordt weer onze startavond georganiseerd; wij hopen op een grote opkomst, zodat wij inhoudelijk een en ander verder kunnen overleggen. Thema van de avond is: "het nut van samenwerken"!

Presentatie aan staatssecretaris

Den Hâneker en Stichting SNL Benschop hebben, als collectief voor agrarisch natuur- en milieubeheer in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden, op vrijdag 30 november hun plannen gepresenteerd aan -toen nog- staatssecretaris Co Verdaas.

Tijdens het werkbezoek in Bodegraven toonde de staatssecretaris zich positief over onder meer de collectieve aanpak van het agrarisch natuur- en milieubeheer. "Deze vorm van beheer is een brug tussen natuur en landbouw", aldus de staatssecretaris. Bij de onderhandelingen over het nieuwe Europese Landbouwbeleid (GLB) vindt

Nederland dat (gebieds)collectieven de verantwoordelijkheid moeten nemen voor het agrarisch natuur- en milieubeheer in hun eigen gebied/streek. Dit is, zo is kortweg de redenering, goed voor de natuur en het milieu -er is bijvoorbeeld veel gebiedskennis in collectieven- en goed voor de portemonnee.

Op dit moment doen overigens 15.000 boeren aan agrarisch natuurbeheer op 125.000 hectare (waarvan zo'n 6.000 in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden).

Kernploeg

Den Hâneker en Stichting SNL Benschop hebben de collectieve handschoen al opgepakt, zonder de uitkomst van de discussie over de toekomstige collectieve aanpak van het agrarisch natuur- en milieubeheer af te wachten. Beide partijen hebben inmiddels een kernploeg gevormd, bestaande uit Johan Benschop, Kees de Jong, Arie de Leeuw, Ad van Rees en Karel Rietveld. Deze ploeg vergadert tweewekelijks tot maandelijks in informele sfeer in Streek-

centrum Het Liesvelt. Hierbij zijn meestal deskundigen van buitenaf aanwezig.

Notitie

Inmiddels heeft de kernploeg een notitie met offerte opgesteld over de toekomst van het agrarisch natuur- en milieubeheer in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden. Het ministerie wil deze notitie met offerte als 'leerstuk' gebruiken voor partijen zoals het rijk, groene organisaties, provincies en koepels van agrarische natuurverenigingen (elders in deze nieuwsbrief meer over de inhoud van de notitie, die ook gepresenteerd is aan de staatssecretaris).

Verder werkt de kernploeg aan wat officiële documenten, zoals een gebiedsvisie, beheerambitie en organisatie-model, aangevuld met een handboek. Een en ander wordt waarschijnlijk al in januari besproken met het ministerie en aansluitend afgestemd met de belanghebbende (overheids) partijen in het gebied, zoals provincies, gemeentes, Waterschap Rivierenland en de provinciale Landschappen.

'Pilot'

Zoals het er nu naar uitziet, zijn we in staat om al in 2013 collectief te werken (als 'pilot'), met uitzondering van het lopende SNL-beheer. Het doel voor 2013 is:

- 1) invoeren nieuw, collectief organisatie-model
- 2) proefdraaien met dit model op het gebied van weidevogelbeheer en botanisch beheer
- 3) ontwikkelen innovatief beheer
- 4) huidig SNL-beheer voortzetten

We streven naar een soepele overgang van het huidige SNL-beheer naar het collectieve agrarisch natuur- en milieubeheer in 2014. Voorwaarde voor een en ander is wel dat er voldoende budget is. We hebben daarom offertes opgesteld voor 2013 ('pilot') en 2014.

Of we volgend jaar (2013) daadwerkelijk als 'pilot' mogen starten, is nog niet bekend. De overheid beslist hierover. Los hiervan, is de kans groot dat de landelijke invoer van het collectieve agrarisch natuur- en milieubeheer wordt uitgesteld (niet in 2014, maar in 2015 of 2016).

Notitie agrarisch natuur- en milieubeheer

In de notitie, zoals genoemd in het hoofdartikel en gepresenteerd aan de staatssecretaris, geven we een samenvatting van drie documenten: gebiedsvisie, beheerambitie en organisatiemodel. In de bijbehorende offertes maken we inzichtelijk dat we kunnen besparen op de totale organisatiekosten voor het agrarisch natuur- en milieubeheer, door alle taken, ook de huidige overheidstaken zoals controles en dergelijke, binnen het collectief uit te voeren.

Gebiedsvisie

In het eerste deel van de notitie, de gebiedsvisie, verwoorden we onze visie op de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden. We willen perspectief bieden aan de grondgebonden landbouw en fruitteelt, en oog hebben voor verbreding (zorg, recreatie) en duurzaamheid (agrarisch natuur- en milieubeheer). Dit sluit aan bij de gebiedsopgave voor de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden, zoals verwoord in de Structuurvisie van Zuid-Holland.

Beheerambitie

Op basis van de gebiedsvisie en het in de afgelopen jaren gevoerde beheer, is de ambitie voor het natuur- en milieubeheer opgesteld. Deze ambitie is uitgesplitst in: weidevogelbeheer, botanisch beheer, (recreatief) landschapsbeheer en innovatief beheer.

We willen graag de huidige aantallen weidevogels in ons gebied behouden of zelfs doen toenemen. Dat is kortgezegd onze ambitie voor het weidevogelbeheer in de komende 6 jaar. Uitgangspunt is de officiële BMP-telling van 2009.

De mogelijkheden voor botanisch beheer in ons gebied zijn enorm. De landbouwgrond bestaat grotendeels uit grasland en er ligt maar liefst 10.000 kilometer aan sloten, dus 20.000 kilometer aan slootkanten, de halve omtrek van de aarde. We willen, naast weidebeheer, onze aandacht dan ook weer meer richten op weiderandbeheer.

Ook het (recreatief) landschapsbeheer -gebiedseigen beplanting- krijgt onze aandacht. We beseffen dat bepaalde landschapselementen een negatieve invloed kunnen hebben op de weidevogelstand. Hierin willen we adviserend optreden. Vuistregel is: grotere openheid in het midden van de polders.

Verder willen we nieuwe vormen van beheer ontwikkelen, met onder meer aandacht voor het milieu.

Organisatiemodel

Als collectief vervullen we een centrale rol in het agrarisch natuur- en milieubeheer in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden. We onderhouden contacten met de verantwoordelijke overheden (voordeur), de overige gebiedspartijen (zijdeur) en u als beheerders (achterdeur).

De voordelen hiervan zijn groot, ook voor u als beheerders. Zo kunnen we het beheer volledig afstemmen op de streek/het gebied. We willen de rustperiode voor weidevogels bijvoorbeeld met een week vervroegen (1 april tot 23 mei), en de mogelijkheid tot greppelplasdras toevoegen (lastminute bij een droog voorjaar).

Een groot voordeel voor u is verder dat de complete afhandeling van het agrarisch natuur- en milieubeheer bij ons ligt, van beheerafspraken en begeleiding tot controle, inclusief de uitbetaling. We zijn ervan overtuigd dat dit de resultaten en het draagvlak ten goede komt.

Voor ons als collectief betekent dit, enerzijds, dat er veel geregeld moet worden. We willen ons houden aan het door de overheid op te stellen programma van eisen. Anderzijds verwachten we van u als beheerders dat u uw verantwoordelijkheid neemt, zoals we dat ook in de afgelopen jaren hebben ervaren. Alleen met elkaar, en dankzij de enorme inzet van vele vrijwilligers, kunnen we het agrarisch natuur- en milieubeheer in ons gebied vooruit helpen, in het licht van een blijvend krachtige, commerciële landbouw (grondgebonden melkveehouderij).

Collectief

De vorige keer meldden we dat we enkele gesprekken met Den Hâneker hadden gevoerd. We waren en zijn er namelijk van overtuigd dat we als gebied, de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden, naar buiten moeten treden. Ook wat betreft het agrarisch natuur- en milieubeheer.

We hebben deze gesprekken voortgezet en een gezamenlijke kernploeg gevormd (zie het hoofdartikel). Door deze ploeg en deskundigen van buitenaf is inmiddels veel werk verzet, met als voorlopig hoogtepunt de presentatie van de plannen aan de staatssecretaris (door Kees de Jong, mede dankzij de lobby van Teunis Jacob Slob). Met als hoofddoel de voortzetting en verbetering van het agrarisch natuur- en milieubeheer in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden. We willen zo veel mogelijk als gebied, als collectief -bestaande uit Den Hâneker en Stichting SNL Benschop- naar buiten blijven treden en onze centrale rol vervullen. Als collectief zijn we tenslotte het beste in staat om de natuur- en milieubelangen, maar ook de belangen van u als beheerders te behartigen.

We hebben afgesproken dat Den Hâneker en Stichting SNL Benschop elk voor zich verantwoordelijk blijven voor de beheerafspraken met hun 'eigen' beheerders. Dit bleek de afgelopen jaren een goede werkwijze, waarbij we recht doen aan de persoonlijke voorkeur van u als beheerders!

Johan Benschop

Educatie

Het educatiesezoek gaat weer beginnen. Eind april gaan verschillende klassen van het Marnixcollege uit Dordrecht op bezoek op de boerderij.

Daarna gaan de basisschoolleerlingen op zoek naar weidevogels en bijzondere planten. De inschrijvingen van de basisscholen zijn binnen. We gaan op zoek naar geschikte boerderijen in de buurt van de school.

In samenwerking met de ZML-scholen Bleijburg en De Cirkel wordt de lancering van het lespakket "Welkom op de Boerderij" voorbereid.

Uitwisseling WAV

Vanaf begin april zal de Ghanees Emmanuel Eshun voor twee maanden te gast zijn bij de WAV in het kader van het uitwisselingsprogramma tussen Ghana en Nederland. De WAV is zeer verheugd over het feit dat aan Marshall (zo wordt Emmanuel meestal genoemd), na een eerdere afwijzing, alsnog een visum is verleend. Marshall zal de eerste maand vooral in Groningen kennis opdoen over diergeneeskunde en melkveehouderij en vanaf begin mei in onze regio actief zijn. Wij zullen u, ook via de website van Den Hâneker, op de hoogte houden van het uitwisselingsprogramma, dat binnenkort opgesteld gaat worden.

Uitnodiging:

De WAV verdiept zich vanaf 2013 in kringlooplandbouw en stadslandbouw. Daarom bezoeken we op zaterdag 9 maart aanstaande "uit je eigen stad", een stadslandbouwbedrijf waar productie en economie centraal staan. Op 1,8 hectare in het havengebied in Rotterdam is tuinbouw en zijn er kippen, paddenstoelen, kassen, een winkel en een restaurant (zie ook www.uitjeeigenstad.nl). We worden om 10:45 uur ontvangen door en spreken uitgebreid met initiatiefnemer en medeoprichter Bas de Groot. Ook lunchen we in het restaurant. 's Middags bezoeken we in het Oude Noorden de Gandhituin (www.gandhituin.nl). We worden daar ontvangen door Rutger Henneman. Op de website van de Gandhituin: "In een insluitende, duurzame en geweldloze economie, waarin geproduceerd wordt voor behoeftes en voor hen die het meest behoefte hebben (armen en onderdrukten), zal de wereld een overvloed bieden. Met de Gandhituin aan de Gordelweg in Rotterdam willen we op een praktische manier laten zien dat zo'n wereld mogelijk is: door zij aan zij met de handen in de

aarde te werken, te oogsten, te praten, te eten, te leren, te leven en te vieren." We willen zoveel mogelijk carpoolend naar Rotterdam gaan en vertrekken rond 9:45 uur. We verwachten om ongeveer 15:30 uur weer naar onze regio kunnen vertrekken. De kosten zijn 10 euro (voor de lunch). Wil je mee? Graag! Opgave, graag uiterlijk 4 maart, via luce@casema.nl of 030-2946862 of 06-25180881 (het WAV secretariaat).

Even voorstellen:

Mijn naam is Anneloes Tukker, ben 19 jaar en woonachtig in Giessenburg. Momenteel ben ik laatstejaars Eco& Wildlife student aan het Helicon te Geldermalsen. Gedurende mijn studie heb ik meerdere malen stage gelopen waaronder bij Den Hâneker van oktober 2012 tot en met januari 2013. Tijdens mijn stage bij Den Hâneker heb ik in samenwerking met Gert Jan Kool en Max van Zevenbergen een concept beheerplan geschreven voor de uiterwaarden Vianense Waard, Pontwaard en Mijnsheerenwaard. Hierin omschrijft Den Hâneker de visie en bijbehorende beheermaatregelen naar aanleiding van het project Ruimte voor de Lek, waarvoor een uitwerking van natuur en landschapsbeleid nodig is. Het is een leerzame stage geweest, en ik ben erg benieuwd naar het beoogde eindresultaat. Na mijn afstuderen wil ik de HBO studie Toegepaste Biologie starten aan de Hogere Agrarische School te Den Bosch, om meer kennis te vergaren op onderzoekgericht gebied.

Cijfers...

Ongeveer een derde deel van de agrariërs in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden participeert in enige vorm van agrarisch natuurbeheer. Op bijna een kwart van de landbouwgrond vindt weidevogelbeheer plaats: zo'n 5.500 hectare. Honderden agrariërs en vrijwilligers beschermen op deze grond duizenden weide-

en watervogelbroedparen van bekende (grutto, Kievit, tureluur en scholekster) en minder bekende soorten (graspieper, kraakeend, kuifeend, slobbeend en zomertaling).

2012: 60% meer uitgevlogen grutto's
De Nederlandse grutto's hebben een redelijk broedseizoen achter de rug. Dankzij het natte en koude voorjaarsweer zijn er in 2012 maar liefst 60% meer gruttojongen uitgevlogen dan in 2011. Deze verrassende cijfers werden recent gepubliceerd in Vogels Digitaal, de digitale nieuwsbrief van Vogelbescherming Nederland.

Het betere broedresultaat is vooral te danken aan het koude en natte weer in april en de eerste helft van mei. Hierdoor werd het gras twee tot drie weken later gemaaid dan normaal. De grutto gaat echter nog steeds achteruit in Nederland. Uit de laatste Vogelbalans van Sovon bleek dat ook de Kievit sterk achteruit gaat: dit jaar een afname van maar liefst 18 procent ten opzichte van vorig jaar.

Ledenactiviteit: Wandelen bij de Zouweboezem en vogels kijken

Na de geslaagde Snertavond in januari hebben we voor u weer een nieuwe ledenactiviteit georganiseerd.

Deze keer gaan we wandelen langs de Zouwe (Zederik) en vogels kijken.

Dit doen we in samenwerking met de Vogelwacht Vijfheerenlanden.

De avond is gepland op 16 mei a.s.

Het startpunt is de Drie Molensweg bij het tunneltje over de A27. Dit is te bereiken via Lakerveld/Lexmond.

De wandeling start om 18.30 uur: wij wandelen naar de Vogelhut en hopen onder andere de kiekendief, purperreiger en karekiet te spotten.

Om ongeveer 21.30-22.00 uur zijn we weer terug. Voor koffie/thee wordt gezorgd maar we moeten wel weten hoeveel koffie/thee we moeten zetten. U kunt zich opgeven bij margriet@denhaneker.nl

Deze activiteit is niet alleen voor leden maar ook voor belangstellenden. Wij hopen weer veel leden te verwelkomen! Tip: neem uw verrekijker mee.

Colofon:

Den Hâneker
Wilgenweg 3
2964 AM Groot Ammers
t 0184 605300
e info@denhaneker.nl
www.denhaneker.nl

Bestuur Den Hâneker:

Cees de Jong, voorzitter
Coert van Ee, vice voorzitter
André van der Ham, penningmeester
Jan van Oostrum, secretaris
Evert Gerards, ontwikkelgroep
Ria van Wijngaarden-van Harten, lid

Redactie:

Margriet de Jong
Peet Tuijtel

Eindredactie:

Jan van Oostrum